

Besluit

Besluit strekkende tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 19 april 2007 als bedoeld in artikel 5a.12a. van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) van de opleiding hbo-master Leraar Nederlands van de Hogeschool van Amsterdam tot en met 18 april 2014 (herstelperiode)

datum

19 december 2012

onderwerp

Besluit Verlengen van de
geldigheidsduur hbo-master
Leraar Nederlands
Hogeschool van Amsterdam
(000458)

uw kenmerk

CvBuit2012-067

ons kenmerk

NVAO/20124142/AH

bijlagen

4

Gegevens

Naam instelling : Hogeschool van Amsterdam
Naam opleiding : hbo-master Leraar Nederlands (90 ECTS)
Datum aanvraag : 18 april 2012
Variant opleiding : deeltijd
Locatie opleiding : Amsterdam
Datum goedkeuren panel : 31 mei 2011
Datum locatiebezoek : 13 en 14 oktober 2011
Datum visitatierapport : 3 april 2012
Instellingstoets kwaliteitszorg: aangemeld en geaccepteerd voor het invoeringsregime als bedoeld in artikel 18.32 b en c van de WHW

Aanvullende informatie

De NVAO heeft bij brief van 2 augustus 2012 de opleiding verzocht een herstelplan, dat door het evaluatiebureau Hobéon is gevalideerd, aan de NVAO te bezorgen. Het herstelplan moest aangeven op welke wijze de opleiding op korte termijn zou kunnen verbeteren, zodat binnen het jaar een positief oordeel kan gegeven worden op de standaard 'Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties' en derhalve de opleiding kan worden geaccrediteerd.

Op 5 november 2012 heeft de NVAO de gevraagde aanvullende informatie (herstelplan en validatie daarvan door de Hobéon-commissie) ontvangen.

Beoordelingskader

Artikel 5a,12a van de WHW.
Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536).
Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna: auditteam).

Inlichtingen

Rik Belmans

+31 (0)70 312 23 41

r.belmans@nvaio.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag

P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands

T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301

info@nvaio.net | www.nvaio.net

De door het auditteam onderzochte en beoordeelde master lerarenopleidingen Nederlands Engels en Frans kennen naast de generieke kenmerken, eigen aan alle master lerarenopleidingen binnen het Domein Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam, ook veel gemeenschappelijke kenmerken, eigen aan de Talenopleidingen en aan de ontwikkelingsfase waarin deze opleidingen zich bevinden. In de afzonderlijke rapportages over deze drie opleidingen wordt dat zichtbaar in de vaak gelijke vorm van de formuleringen die het auditteam hanteert bij het expliciteren van zijn bevindingen en oordelen.

Standaard 1, beoogde eindkwalificaties: goed

Het auditteam is van oordeel, dat de master lerarenopleiding Nederlands voldoet aan de eisen die het werkveld stelt aan de kennis en vaardigheden van een eerstegraads leraar Nederlands.

De door de Hogeschool van Amsterdam geformuleerde generieke en vakspecifieke eindkwalificaties voor de leraar Nederlands in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs zijn gebaseerd op het landelijke beroepsprofiel, de bekwaamheidseisen leraar VHO en de zogenoemde SBL-competenties voor het vo, zoals die zijn vastgelegd in de wet Beroepen in het onderwijs.

De opleidingen hebben de eigen eindkwalificaties helder uitgewerkt in meetbare indicatoren. De eindkwalificaties zijn op een dusdanig niveau geformuleerd dat ze aansluiten bij de Dublin descriptors voor het masterniveau en aansluiten op de op Europees niveau vastgestelde Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. Daarmee voldoen de eindkwalificaties aan de Europese standaarden.

De in 2011 landelijke vastgestelde kennisbasis maakt met ingang van 2011-2012 integraal onderdeel uit van het generieke en vakspecifieke curriculum. Daarmee zorgt de opleiding voor externe borging van het masterniveau.

Met het werkveld en vakgenoten voeren de opleidingen overleg over de eindkwalificaties en de opzet en inhoud van het programma. De docenten Nederlands hebben veel contact met hun vakgenoten. De contacten met het werkveld mogen de opleidingen nog wel intensiveren bijvoorbeeld, naar analogie van de bachelor lerarenopleidingen, via de vaknetwerken.

Ook zou het werkveld/de school waar de student werkt, meer betrokken moeten worden bij de opleiding van de student en een grotere rol moeten spelen bij het doen van onderzoek.

Standaard 2, onderwijsleeromgeving: voldoende

De opleiding Nederlands wordt verzorgd in een samenhangende leeromgeving, mede dankzij de vakinhoudelijk deskundige, actieve en enthousiaste (vak)docenten en onderzoekers, die hun studenten de voor een eerstegraads leraar vereiste kennis en vaardigheden bijbrengen. Via (o.a.) de eigen ervaring van de vakdidactiek docenten en het participeren in LIO dagen, zorgen de docenten voor een verbinding met de beroepspraktijk. Studenten zijn positief over hun docenten en hun betrokkenheid.

De opleiding Nederlands biedt voorts een goed, duidelijk gestructureerd en actueel programma op master niveau. Het programma kent vier pijlers (vak, vakdidactiek, praktijk/studieloopbaanbegeleiding en onderzoek) waarbinnen de student de vijf verschillende rollen ('expert', 'vakdidacticus en pedagoog', 'professional in de schoolorganisatie', 'innovatief educatief ontwerper' en 'educatief onderzoeker') en bijbehorende competenties op

De pijler 'onderzoek' behoeft evenwel aandacht. Het auditteam acht de verbeteringen die de opleiding met ingang van september 2011 binnen deze pijler heeft getroffen noodzakelijk en essentieel. Deze verbeteringen zullen de uitvoering van het onderzoek door de student op een hoger, dat wil zeggen master niveau brengen. Het is belangrijk dat de vakdocenten Nederlands nu direct betrokken zijn bij het onderzoek dat studenten geacht worden uit te voeren en dat het onderzoek niet langer los staat van de rest van het curriculum. De sterkere samenwerking met de eigen lectoraten van de Hogeschool van Amsterdam en de lectoraten van de educatieve faculteiten van de drie andere betrokken hogescholen (Utrecht, Windesheim en INHolland) is in dit verband eveneens van belang.

De opleiding zou in het programma meer aandacht moeten besteden aan de internationaal voor handen zijnde expertise op het gebied van taalonderwijs, in casu het moedertaalonderwijs, en aan internationale wetenschappelijke ontwikkelingen. De docenten maken bij diverse programmaonderdelen nog te weinig gebruik van internationale (vakdidactische) literatuur. Studenten zijn hierover niet zo tevreden.

Het auditteam is voorts van oordeel, dat docenten en dan bij voorkeur de vakdocenten hun studenten ten minste 1 à 2 keer zouden moeten bezoeken op hun werkplek om aldus de student specifieke en concrete feedback te verschaffen op hun beroepsmatig handelen. Studenten stellen dat zeer op prijs omdat deze vorm van feedback zeer leereffectief is.

Vanwege het goed gestructureerde, actuele en studeerbare programma en het vakbekwame, actieve, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docententeam, zou een oordeel 'goed' op zijn plaats zijn. Omdat de recent genomen maatregelen in de onderzoekslijn en de inzet van vakdocenten in de begeleiding bij het doen van onderzoek hun effect nog moeten bewijzen, komt het auditteam op dit moment slechts tot een oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 3, toetsing en beoordeling: onvoldoende

Het auditteam is van oordeel dat de opleidingen op een adequate manier via verschillende toetsvormen toetsen en beoordelen of de studenten het masterniveau in de verschillende rollen hebben bereikt. De gehanteerde toetsen vormen tevens een mooie handreiking voor de student voor het zelf construeren van een variëteit aan toetsen voor (bovenbouw) leerlingen. Het dubbele bodemprincipe van leren is hierbij aantoonbaar aanwezig.

De opleidingen zorgen ervoor dat het toetsen en beoordelen valide en betrouwbaar verloopt, door beoordelingsformulieren met vastgestelde criteria te hanteren, door het zogenoemde '4 ogen-principe' en het bij diverse opdrachten inzetten van meerdere beoordelaars. De Examencommissie, die tevens toetscommissie is, speelt hierin aantoonbaar een belangrijke en sturende rol.

Vakdocenten Nederlands zorgen op het vakgebied eveneens voor betrouwbaarheid in de beoordeling door met ingang van 2011-2012 tijd in te roosteren voor plenaire bespreking van gemaakte toetsen met alle vakdocenten Nederlands.

Het auditteam is van oordeel, dat de studenten in de rollen 1 (expert), 2 (vakdidacticus), 3 (professional) en 4 (educatief ontwerper) het masterniveau hebben bereikt. Dat blijkt o.a. uit de essays, de praktijkdossiers, uit de tevredenheid van het werkveld over het niveau van

Pagina 4 van 11 de afgestudeerden en uit het feit, dat alle afgestudeerden na hun studie inderdaad functioneren als eerstegraads docent in het voortgezet onderwijs.

Dat voldoende niveau geldt niet voor de rol 'educatief onderzoeker' (rol 5). Daarvoor zijn te veel van de door het auditteam bestudeerde afstudeerwerkstukken qua probleemstelling te weinig complex en in de onderzoeksaanpak methodologisch te zwak.

Het auditteam heeft er evenwel vertrouwen in dat de verbetermaatregelen die de opleiding al heeft getroffen in de pijler 'onderzoek' er op korte termijn toe zullen leiden dat alle studenten ook in rol 5 een masterniveau zullen bereiken. Te meer daar -het zij nogmaals gezegd- de opleiding een goed, duidelijk gestructureerd en actueel programma op master niveau aanbiedt door een hogeschoold en ervaren docententeam.

Algemene conclusie: onvoldoende

De beoogde eindkwalificaties, de onderwijsleeromgeving, het systeem van toetsing en beoordeling beoordeelt het auditteam als voldoende. De opleiding heeft aangetoond dat studenten in vier van de vijf rollen het masterniveau hebben bereikt. In een voor een masteropleiding (cruciale) rol, namelijk de rol van onderzoeker, wordt het masterniveau niet voldoende gerealiseerd. Op basis hiervan komt het auditteam, ook al is het opleidingsprogramma op alle onderdelen (m.u.v. onderzoek) 'master proof', tot een totaaloordeel '**onvoldoende**' voor de opleiding Nederlands.

Het auditteam heeft er evenwel vertrouwen in, dat de verbetermaatregelen met betrekking tot de positionering, inrichting en uitvoering van de onderzoekslijn er op korte termijn toe zullen leiden dat alle studenten ook in de rol 5 het masterniveau zullen halen. Naar het oordeel van het auditteam komt de opleiding dan ook in aanmerking voor een 'herstelperiode'.

Herstelplan

Het herstelplan, gedateerd 26 september 2012, bevat een probleemanalyse, nadere verheldering van het verbeterbeleid, de stand van zaken en de vervolmaatregelen.

In de probleemanalyse met betrekking tot het oordeel op de borging van het gerealiseerde niveau onderscheidt de opleiding drie invalshoeken voor het (ingezette) verbeterbeleid:

- het curriculum (de onderzoekslijn);
- de toetsing en beoordeling van de eindkwalificaties;
- de kwaliteit van het personeel.

Advies Hobéon-panel over het herstelplan.

Het panel stelt in een brief van 1 november 2012 (zie bijlage 4) dat uit de analyse van het herstelplan blijkt dat de opleiding vanuit een heldere visie op 'onderzoek' de reeds ingezette initiatieven ter verbetering van de onderzoekscomponent met kracht voortzet. Het gaat dan met name om een herschikking en verdieping van de onderzoekslijn via bijvoorbeeld (i) sterke verbinding met de vakdidactiek, (ii) scherpe focus op de methodologische vereisten, (iii) uitbreiding van de begeleiding van studenten bij hun onderzoek, en (iv) versterking van de onderzoeksexpertise binnen het docententeam.

Het panel had reeds tijdens het locatiebezoek in oktober 2011 vertrouwen in de toen op verbetering van de onderzoekscomponent ingezette maatregelen. Dat vertrouwen is, gelet op de in het herstelplan genomen acties, alleen nog maar versterkt. Het panel pleit er dan ook voor om de opleiding in aanmerking te laten komen voor een herstelperiode.

Op basis van de positieve beoordeling door het Hobéon-panel van de zinvolheid en haalbaarheid van het herstelplan besluit de NVAO tot toepassing van het bepaalde in artikel 5a.12a van de WHW (herstelperiode). Naar het oordeel van de NVAO is met de positieve beoordeling van het herstelplan voldoende aannemelijk gemaakt dat de opleiding uiterlijk op het einde van de herstelperiode aan de eisen van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling kan voldoen.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 20 november 2012 naar voren te brengen. Bij brief van 4 december 2012 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit tot verlenging van de geldigheidsduur van de accreditatietermijn tot en met 18 april 2014 van de opleiding hbo-master Leraar Nederlands (90 ECTS; variant: deeltijd; locatie: Amsterdam) van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.12a, vierde lid, van de WHW dient het instellingsbestuur een aanvraag om een besluit tot vaststelling dat de opleiding alsnog aan het toepasselijke kader voldoet, uiterlijk in te dienen op 18 oktober 2013.

Den Haag, 19 december 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	G
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	O
Eindoordeel		O

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Docent-student ratio	1 : 37			
Kwalificatie docenten	25% PhD	(2 van de 8)		
	100% wo-ma	(8 van de 8 docenten)		
Studielast	20 uur per week			
Contacturen	1e jaar	6.5 uur		
	2e jaar	6.5 uur		
	3e jaar	6.5 uur		
Rendement	Instroom	1 ^e jaar ¹	2 ^e jaar ²	
	Cohort 2005	3	2	
	2006	5	4	
	2007	10	6	
	2008	19	17	
	2009	13	11	
	2010	9	7	
Rendement		na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar
	2003	40%	40%	60%
	2004	50%	50%	50%
	2005	0%	0%	0%
	2006	0%	0%	25%
	2007	100%	100%	
	2008	59%		
2009	0%			

¹ Het eerste studiejaar wordt gezien als een selectiejaar: de toelaatbaarheid van masterstudenten geeft nog geen garantie dat de masteropleiding voor hen haalbaar is. De instroom in het 2e studiejaar is uitgangspunt voor de vaststelling van het rendement in het 2e en 3e studiejaar.

² Dit betreffen de gegevens van de studenten die het 2e en 3e studiejaar doorliepen.

- Drs. R.B. van der Herberg is partner bij Hobéon; voorheen rector Minkema College Woerden;
- Prof. dr. P. van Petegem is gewoon hoogleraar Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen, voorheen hoofddocent, departement Didactiek & Kritiek, Universiteit Antwerpen;
- Drs. P.J.J. Hendrikse is lid raad van bestuur Ons Middelbaar Onderwijs Tilburg; Prof. dr. C. Gussenhoven is hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen en Queen Mary University of London;
- Prof. dr. H.H.van den Bergh is bijzonder hoogleraar toetsing en didactiek van het taalonderwijs van de Vereniging van leraren in Levende Talen en tevens werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam;
- C.H.M. Kusters is student aan de hbo-master lerarenopleiding Nederlands van Fontys Hogescholen;
- V.A.C. Trescher is student aan de hbo-master lerarenopleiding Wiskunde van Fontys Hogescholen.

Drs. R.F. Stapert, secretaris, gecertificeerd d.d. november 2010.

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Hogeschool van Amsterdam
Onderwijs en Opvoeding
Mevrouw P. Smulders
Opleidingsmanager masteropleidingen
Postbus 1025
1000 BA Amsterdam

Datum: 1 november 2012
Kenmerk: HC/12.275
Onderwerp: Herstelplan masteropleidingen
Leraar Nederlands en Leraar Frans

Geachte mevrouw Smulders,

Het auditpanel heeft uw "Herstelplan Masteropleiding Leraar Nederlands en Masteropleiding Leraar Frans" beoordeeld en het panel heeft zich daarbij vooral gericht op de wijze waarop het Herstelplan tegemoetkomt aan de kritiek van het auditpanel op de gebrekkige kwaliteit van het door de master studenten Nederlands en Frans uitgevoerde onderzoek en op de oorzaken daarvan.

Die kritiek betrof o.a. (i) de vaak te beperkte reikwijdte van de onderzoeksvraag, (ii) de te geringe validiteit en betrouwbaarheid van de onderzoeksmethode, (iii) de gebrekkige dataverzameling, -analyse en -interpretatie en (iv) het onzorgvuldig en/of onvoldoende kritisch gebruik van bronnen.

De oorzaak van deze nogal gebrekkige kwaliteit van de door de studenten uitgevoerde onderzoeken lag, naar het oordeel van het audit panel, in de positionering en inrichting van de onderzoekslijn in het curriculum.

Het panel heeft zijn kritiek in de respectieve beoordelingsrapporten geëxpliciteerd en daarbij ook vermeld, dat de betreffende masteropleidingen die kritiek herkenden en reeds vertrouwenwekkende initiatieven hadden ondernomen om de kwaliteit van het door de studenten uit te voeren onderzoek te verbeteren.

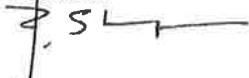
Analyse van het hierboven genoemde Herstelplan laat thans zien, dat beide opleidingen vanuit een heldere visie op 'onderzoek' hun reeds ingezette initiatieven ter verbetering van de onderzoekscomponent met kracht voortzetten. Het gaat dan met name om een her-schikking en verdieping van de onderzoekslijn via bijvoorbeeld (i) sterke verbinding met de vakdidactiek, (ii) scherpe focus op de methodologische vereisten, (iii) uitbreiding van de begeleiding van studenten bij hun onderzoek en (iv) versterking van de onderzoeks-expertise binnen het docenten team.

In het Herstelplan is dit alles helder beschreven, in concrete acties vertaald en in een duidelijk en haalbaar (!) planningsperspectief geplaatst.

Had het audit panel reeds tijdens de audit in oktober 2011 vertrouwen in de toen al op verbetering van de onderzoekscomponent ingezette maatregelen, dat vertrouwen is thans, gelet op de in het Herstelplan opgenomen acties, alleen nog maar versterkt. Reden voor het audit panel de NVAO te adviseren het door het panel in zijn betreffende Beoordelingsrapporten geformuleerde pleidooi om de master opleiding en Leraar Nederlands en Leraar Frans in aanmerking te laten komen voor een herstelperiode, te honoreren.

Namens het auditteam,

Hooftachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R.F. Stapert', written over a horizontal line.

drs. R.F. Stapert,
secretaris auditteam masteropleidingen talen